

HUKUK UYUŞMAZLIKLARINDA ARABULUCULUK KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM Kapsam ve Tanımlar

Uygulanma alanı

MADDE 1- (1) Bu Kanun, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri işlerden kaynaklanan hukuk uyuşmazlıklarında uygulanır.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Arabuluculuk: Dava açılmasından önce yahut davanın görülmesi sırasında, sistematik teknikler uygulayarak, tarafları görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, uzman eğitimi almış, tarafsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarı olarak yürütülen faaliyeti,

b) Arabulucu : Arabuluculuk faaliyetini yürüten ve Bakanlıkça düzenlenen arabulucular siciline kaydedilmiş bulunan gerçek kişiyi,

c) Bakanlık : Adalet Bakanlığını,

ç) Daire Başkanlığı : Arabuluculuk Daire Başkanlığını,

d) Genel Müdürlük : Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünü,

e) Kurul : Arabuluculuk Kurulunu,

f) Sicil : Arabulucular sicilini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Arabuluculuğa İlişkin Temel İlkeler

İradî olma ve eşitlik

MADDE 3- (1) Taraflar, arabulucuya başvurmak, süreci devam ettirmek, sonuçlandırmak veya bu süreçten vazgeçmek konusunda serbesttirler.

(2) Taraflar gerek arabulucuya başvururken gerekse tüm süreç boyunca eşit haklara sahiptir.

Gizlilik

MADDE 4- (1) Taraflarca aksi kararlaştırılmamışsa arabulucu, arabuluculuk faaliyeti çerçevesinde kendisine sunulan veya diğer bir şekilde elde ettiği bilgi ve belgeleri gizli tutmakla yükümlüdür.

(2) Taraflar, arabuluculuk faaliyetinin gizli kalması konusunda anlaşmışlarsa, bu konudaki gizliliğe de uymak zorundadırlar.

Arabuluculuk faaliyetiyle ilgili beyan veya belgelerin kullanılmayacağı hâller

MADDE 5- (1) Taraflar, arabulucu veya arabuluculuk faaliyetine katılanlar da dahil üçüncü bir kişi, uyuşmazlıkla ilgili olarak yargı yoluna başvurulduğunda, aşağıdaki beyan veya belgeleri delil olarak ileri süremez ve bunlar hakkında tanıklık yapamaz:

a) Taraflarca yapılan arabuluculuk daveti veya bir tarafın arabuluculuk faaliyetine katılma isteği.

b) Uyuşmazlığın arabuluculuk yolu ile sona erdirilmesi için tarafça ileri sürülen görüşler ve teklifler.

c) Arabuluculuk faaliyeti esnasında, tarafça ileri sürülen öneriler veya herhangi bir vakıa veya iddianın kabulü.

ç) Sadece arabuluculuk faaliyeti dolayısıyla hazırlanan belgeler.

(2) Birinci fıkra hükmü, beyan veya belgenin şekline bakılmaksızın uygulanır.

(3) Birinci fıkrada belirtilen bilgilerin açıklanması, mahkeme, hakem veya herhangi

bir idarî makam tarafından istenemez. Bu beyan veya belgeler, birinci fıkrada öngörülenin aksine, delil olarak sunulmuş olsa dahi, hükme esas alınamaz. Ancak, söz konusu bilgiler bir kanun hükmü tarafından emredildiği veya arabuluculuk tutanağının uygulanması ve icrası için gerekli olduğu ölçüde açıklanabilir.

(4) Bu maddenin yukarıdaki fıkraları, hukuk davalarında ve tahkimde, arabuluculuğun konusuyla ilgili olup olmadığına bakılmaksızın uygulanır.

(5) Birinci fıkrada belirtilen sınırlamalar saklı kalmak koşuluyla, hukuk davalarında ve tahkimde ileri sürülen caiz deliller, sadece arabuluculukta sunulmaları sebebiyle kabul edilemeyecek deliller haline gelmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Arabulucuların Hak ve Yükümlülükleri

Unvanın kullanılması

MADDE 6 - (1) Sicile kayıtlı olan arabulucular, arabulucu unvanını ve bu unvanın sağladığı yetkileri kullanma hakkına sahiptir.

(2) Arabulucu, arabuluculuk faaliyeti sırasında bu unvanını belirtmek zorundadır.

Ücret ve masraf isteme hakkı

MADDE 7- (1) Arabulucu yapmış olduğu faaliyet karşılığı ücret ve masraf isteme hakkına sahiptir. Arabulucu, ücret ve masraf için avans da talep edebilir.

(2) Taraflarca aksi kararlaştırılmadığı sürece arabulucunun ücreti, faaliyetin sona erdiği tarihte yürürlükte bulunan Arabulucu Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenir. Aksi kararlaştırılmadıkça ücret ve masraf taraflarca eşit olarak karşılır.

(3) Arabulucu, arabuluculuk sürecine ilişkin olarak belirli kişiler için arabuluculuk yapma veya belirli kişileri tavsiye etmenin karşılığı olarak ücret alamaz. Bu yasağa aykırı işlemler batıldır.

Taraflarla görüşme ve iletişim kurma

MADDE 8- (1) Arabulucu, tarafların her biri ile ayrı ayrı veya her ikisiyle aynı anda görüşebilir veya iletişim kurabilir.

Görevin özenle ve tarafsız biçimde yerine getirilmesi yükümlülüğü

MADDE 9- (1) Arabulucu görevini özenle, tarafsız bir biçimde ve şahsen yerine getirir.

(2) Arabulucu olarak görevlendirilen kimse, tarafsızlığından şüphe edilmesini gerektirecek önemli hâl ve şartların varlığı hâlinde bu hususta tarafları bilgilendirmekle yükümlüdür. Ancak bu açıklamaya rağmen taraflar, arabulucudan birlikte talep ederlerse, arabulucu bu görevi üstlenebilir yahut üstlenmiş olduğu görevi sürdürebilir.

(3) Arabulucu, taraflar arasında eşitliği gözetmekle yükümlüdür.

Tarafları aydınlatma yükümlülüğü

MADDE 10- (1) Arabulucu, faaliyetin başında, tarafları arabuluculuğun esasları, süreci ve sonuçları hakkında gerektiği gibi aydınlatmakla yükümlüdür.

Aidat ödeme yükümlülüğü

Madde 11- (1) Arabuluculardan sicile kayıtlarında giriş aidatı ve her yıl için yıllık aidat alınır.

(2) Giriş ve yıllık aidatlar, 06/08/1997 tarihli ve 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun ile kurulan Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu hesabında toplanır ve burada nemalandırılır.

(3) Giriş ve yıllık aidatlar ile nemaları görev alanında harcanmak üzere Daire Başkanlığına tahsis olunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Arabuluculuk Faaliyeti**

Arabuluculuk faaliyetinin başlaması

MADDE 12- (1) Taraflar dava açılmadan önce veya davanın görülmesi sırasında arabulucuya başvurma konusunda anlaşabilirler. Mahkeme de tarafları arabulucuya başvurmak konusunda aydınlatıp, teşvik edebilir.

(2) Mevcut uyuşmazlıklar için arabuluculuk faaliyeti, taraflardan birisinin arabuluculuk teklifini diğer tarafın kabul etmesi ile başlar.

(3) Aksi kararlaştırılmadıkça taraflardan birisinin arabulucuya başvuru teklifine otuz gün içinde olumlu cevap verilmez ise bu teklif reddedilmiş sayılır.

Arabulucunun seçilmesi

MADDE 13- (1) Başkaca bir usul öngörülmemişse, arabulucu veya arabulucular taraflarca seçilir.

(2) Aksi kararlaştırılmadıkça bir kişi arabulucu olarak seçilir.

Arabuluculuk faaliyetinin yürütülmesi

MADDE 14- (1) Arabulucu seçildikten sonra, tarafları en kısa sürede ilk toplantıya davet eder.

(2) Taraflar, arabuluculuk usulünü serbestçe kararlaştırabilirler.

(3) Taraflarca kararlaştırılmamışsa arabulucu; uyuşmazlığın niteliğini, tarafların isteklerini ve uyuşmazlığın hızlı bir şekilde çözümlenmesi için gereken usul ve esasları göz önüne alarak arabuluculuk faaliyetini yürütür.

Arabulucuya başvurunun sürelerle etkisi

MADDE 15- (1) Dava açılmadan önce arabulucuya başvuru hâlinde, arabulucunun tarafları ilk toplantıya davet etmesi ve taraflarla arabulucu arasında faaliyetin sürdürülmesi konusunda anlaşmaya varılıp bu durumun bir tutanakla belgelendirildiği tarih itibariyle zamanaşımı ve arabuluculuk sürecinin konusu olan hak ve taleplerin ileri sürülmesine ilişkin diğer süreler durur.

(2) Mahkemenin tarafları arabuluculuğa davetinin taraflarca kabul edilmesi veya tarafların arabulucuya başvurma konusunda anlaşmaya vardıklarını beyan etmesi üzerine, arabulucuya başvuru için, mahkemece süre verildiği andan itibaren birinci fıkrada belirtilen süreler durur.

Arabuluculuk faaliyetinin sonuçlanması

MADDE 16- (1) Aşağıda belirtilen hâllerde arabuluculuk faaliyetinin sona erdiği kabul edilir:

a) Arabuluculuk tutanağının imzalanması.

b) Taraflara danışıldıktan sonra arabuluculuk için daha fazla çaba sarf edilmesinin gereksiz olduğunun arabulucu tarafından tespit edilmesi.

c) Taraflardan birinin karşı tarafa veya arabulucuya, arabuluculuk faaliyetinden çekildiğini bildirmesi.

ç) Tarafların anlaşarak arabuluculuk faaliyetini sona erdirmesi.

(2) Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların uzlaştıkları, uzlaşamadıkları veya arabuluculuk faaliyetinin nasıl sonuçlandığı, arabulucu tarafından düzenlenen ve arabulucu, taraflar veya vekillerince imzalanan bir tutanak ile belgelendirilir.

(3) Arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlenen tutanağa, faaliyetin sonuçlanması dışında hangi hususların yazılacağına taraflar karar verir. Arabulucu, bu metin ve ortaya çıkaracağı sonuçlar konusunda, taraflara gerekli açıklamaları yapar.

(4) Arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi hâlinde, arabulucu, bu faaliyete ilişkin kendisine yapılan bildirim, tevdi edilen ve elinde bulunan belgeleri, ikinci fıkraya göre düzenlenen tutanağı beş yıl süre ile saklamak zorundadır.

Uzlaşma

MADDE 17- (1) Arabuluculuk faaliyeti sonucunda varılan uzlaşmanın kapsamı ve

şekli taraflarca belirlenir.

(2) Arabuluculuk faaliyeti sonucunda tarafların uzlaşmaya varmaları hâlinde, bir uzlaşma belgesi düzenlenir ve bu belge arabulucu, taraflar veya vekilleri tarafından imzalanmakla, ilâm niteliğinde belge sayılır. Bu belgenin düzenlenmesi ve onaylanması, damga vergisinden ve harçtan muaftır.

(3) Arabulucu, tarafların anlaşması hâlinde, arabuluculuk sürecinin sonunda varılan anlaşmanın uygulanmasında görev alabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Arabulucular Sicili

Arabulucular sicilinin tutulması

MADDE 18- (1) Daire Başkanlığı, özel hukuk uyuşmazlıklarında arabuluculuk yapma yetkisini kazanmış kişilerin sicilini tutar. Bu sicilde yer alan kişilere ilişkin bilgiler, Daire Başkanlığı tarafından elektronik ortamda da duyurulur.

(2) Arabulucular sicilinin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanacak yönetmelikte düzenlenir.

Arabulucular siciline kayıt şartları

MADDE 19- (1) Sicile kayıt, ilgilinin Daire Başkanlığına yazılı olarak başvurusu üzerine yapılır.

(2) Arabuluculuk siciline kaydedilebilmek için;

a) Türk vatandaşı olmak,

b) Otuz yaşını tamamlamak ve tam ehliyetli olmak,

c) Taksirli suçlar dışında herhangi bir sabıkası bulunmamak,

ç) Arabuluculuk eğitimini tamamlamak ve Bakanlıkça yapılan yazılı ve uygulamalı sınavda başarılı olmak,

gerekir.

(3) Arabulucu, sicile kayıt tarihinden itibaren faaliyetine başlayabilir.

Arabulucular sicilinden silinme

MADDE 20- (1) Daire Başkanlığı, arabuluculuk için aranan koşulları taşımadığı hâlde sicile kaydedilen veya daha sonra bu koşulları kaybeden arabulucunun kaydını siler.

(2) Daire Başkanlığı, bu Kanunun öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmediğini tespit ettiği arabulucuyu yazılı olarak uyarır; bu uyarıya uyulmaması hâlinde arabulucunun savunmasını aldıktan sonra, gerekirse adının sicilden silinmesini Kurul'dan talep eder.

(3) Arabulucu, arabulucular sicilinden kaydının silinmesini her zaman isteyebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Eğitim ve Eğitim Kuruluşları

Arabuluculuk eğitimi

MADDE 21- (1) Arabuluculuk eğitimi, dört yıllık lisans eğitiminin tamamlanmasından sonra alınan, arabuluculuk faaliyetinin yürütülmesiyle ilgili temel bilgiler, iletişim teknikleri, müzakere ve uyuşmazlık çözüm yöntemleri ve davranış psikolojisi ile yönetmelikte gösterilecek olan diğer teorik ve pratik bilgileri içeren ve asgari yüzelli saatlik eğitimi ifade eder.

(2) Hukuk lisans diplomasına sahip olmayan kimselerin arabuluculuk eğitimini tamamlamış sayılmaları için, yüz saatlik temel hukuk eğitimini de almış olmaları gerekir.

Eğitim kuruluşlarına izin verilmesi

MADDE 22- (1) Arabuluculuk eğitimi verecek olan kuruluşlar Daire Başkanlığı'ndan izin almak zorundadır. Daire Başkanlığı tarafından izin verilen eğitim kuruluşlarının listesi elektronik ortamda yayımlanır.

(2) İzin için yazılı olarak başvurulur. Bu başvuruda eğitim programı, eğitimcilerin sayısı ve uzmanlıkları ile eğitim kuruluşu veya eğitim programının finansman kaynakları hakkında gerekçeli bilgi verilir.

(3) Başvuruda sunulan belgelere dayalı olarak, eğitimin amacına ulaşacağı ve eğitim kuruluşlarında eğitim faaliyetinin devamlılığının sağlanacağı tespit edilirse, ilgili eğitim kuruluşuna en çok üç yıl için geçerli olmak üzere izin verilir.

İzin süresinin uzatılması

MADDE 23- (1) Sicile kayıtlı olan bir eğitim kuruluşu kayıt süresinin bitiminden en erken bir yıl ve en geç üç ay önce, sicildeki kaydının geçerlilik süresinin uzatılmasını yazılı olarak talep edebilir. Eğitim kuruluşunun 25 inci maddeye göre sunduğu raporlardan, arabuluculuk eğitiminin başarılı şekilde devam ettiğinin anlaşıldığı ve 26 ncı maddede belirtilen sebeplerin bulunmadığı hâllerde, verilmiş bulunan iznin geçerlilik süresi her defasında üç yıl uzatılabilir. Eğitim kuruluşu, süresi içinde yaptığı başvuru hakkında karar verilinceye kadar listede kayıtlı kalır.

Arabuluculuk yetki belgesi

MADDE 24- (1) Eğitim kuruluşları, eğitimlerini başarıyla tamamlayan kişilere arabuluculuk eğitimini tamamladıklarına dair bir belge verir.

Daire Başkanlığına bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 25- (1) Eğitim kuruluşları, Ocak ayında bir önceki yıl içinde gerçekleştirdikleri eğitim faaliyetinin kapsamı, içeriği ve başarısı konusunda Daire Başkanlığına bir rapor sunar.

Eğitim kuruluşuna verilen iznin iptali

MADDE 26- (1) Aşağıdaki hâllerde, eğitim kuruluşuna verilmiş olan izin, Daire Başkanlığı'nın talebi üzerine Kurul tarafından iptal edilir:

- a) İzin verilebilmesi için aranan şartlardan birinin ortadan kalkmış veya mevcut olmadığının tespit edilmiş olması,
- b) Eğitimin yeterli şekilde verilememesi,
- c) Arabuluculuk yetki belgelerinin düzenlenmesinde sahtecilik veya önemli hatalar yapılması,
- ç) 25 inci maddedeki rapor verme yükümlülüğünün yapılan ihtara rağmen yerine getirilmemesi,
- d) Eğitim faaliyetinin devamlılığının sağlanmadığının tespit edilmesi.

YEDİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Görevler

Kuruluş

MADDE 27- (1) Bu Kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek üzere, Genel Müdürlük bünyesinde Arabuluculuk Daire Başkanlığı kurulur.

(2) Arabuluculuk hizmetlerine ilişkin olarak bu Kanunda belirtilen görevleri yerine getirmek üzere, Bakanlık bünyesinde Arabuluculuk Kurulu oluşturulur.

Teşkilât

MADDE 28- (1) Arabuluculuk hizmetleri, Bakanlık merkez teşkilâtında Daire Başkanlığı tarafından yürütülür.

Daire Başkanlığı

MADDE 29- (1) Daire Başkanlığı, bir daire başkanı, yeteri kadar tetkik hâkimi, denetim görevlisi ve diğer uzman personelden oluşur.

Daire Başkanlığının görevleri

MADDE 30- (1) Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Arabuluculuk hizmetlerinin düzenli ve verimli olarak yürütülmesini sağlamak.
- b) Arabuluculukla ilgili yayın yapmak, bu konudaki bilimsel çalışmalarını teşvik etmek ve desteklemek.
- c) Kurulun çalışması ile ilgili her türlü karar ve işlemi yürütmek ve görevleri ile ilgili

bakanlık, diğ er kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan vakıf ve dernekler ile uygun görülen gönüllü gerçek ve tüzel kişilerle işbirliği yapmak.

ç) Arabuluculuk kurumunun tanıtımını yapmak, bu konuda kamuoyunu bilgilendirmek, ulusal ve uluslararası kongre, sempozyum ve seminer gibi bilimsel organizasyonları düzenlemek veya desteklemek.

d) Ülke genelinde arabuluculuk uygulamalarını izlemek, ilgili istatistikleri tutmak ve yayımlamak.

e) Arabuluculuk eğitimi verecek kuruluşlar tarafından bu amaçla yapılan başvuru ile sicildeki kaydın geçerlilik süresinin uzatılması talebini karara bağlamak, arabuluculuk eğitimi verecek eğitim kuruluşlarını listelemek ve elektronik ortamda yayımlamak.

f) Arabulucu sicilini tutmak, sicile kayıt taleplerini karara bağlamak, 20 nci maddenin bir ve üçüncü fıkraları kapsamında arabulucunun sicilden silinmesine karar vermek ve bu sicilde yer alan kişilere ilişkin bilgileri elektronik ortamda duyurmak.

g) Denetim görevlileri aracılığıyla arabulucuların denetimini yapmak.

ğ) Arabulucular tarafından arabuluculuk hizmetlerinin sonucunda düzenlenen belgelerinin kayıtlarını tutmak ve birer örneklerini saklamak.

h) Görev alanına giren kanun ve düzenleyici işlemler hakkında inceleme ve araştırma yaparak Genel Müdürlüğe öneride bulunmak.

ı) Yıllık faaliyet raporunu ve izleyen yıl faaliyet planını hazırlayarak Kurulun bilgisine sunmak.

i) Yıllık Arabuluculuk Asgarî Ücret Tarifesini hazırlamak.

j) Arabulucuların ödeyecekleri kayıt ve yıllık aidatları tahsil etmek.

Kurul

MADDE 31- (1) Kurul aşağıdaki üyelerden oluşur:

a) Bakanlık Müsteşarı.

b) Hukuk İşleri Genel Müdürü.

c) Daire Başkanı.

ç) Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından hukuk mahkemelerinde görev yapmakta olan birinci sınıfa ayrılmış hâkimler arasından seçilecek bir hâkim.

d) Türkiye Barolar Birliği temsilcisi.

e) Türkiye Noterler Birliği temsilcisi.

f) Yüksek Öğretim Kurulu tarafından seçilen özel hukuk alanından üç profesör.

g) Adalet Bakanı tarafından seçilecek iki arabulucu.

(2) Başkan ihtiyaca göre Kurul toplantılarına uzman kişileri çağırabilir.

(3) Kurul başkanı Müsteşardır. Müsteşarın bulunmadığı toplantılarda Başkanlık görevi müsteşar yardımcısından biri tarafından yerine getirilir

(4) Kurul Ocak ve Temmuz aylarında olmak üzere yılda en az iki kez toplanır. Başkan, gerekli gördüğü hallerde Kurulu toplantıya çağırabilir.

(5) Kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar alır.

(6) Kurulun Bakanlık dışından görevlendirilen üyelerinin görev süresi üç yıldır. Görev süresi dolan üyeler yeniden görevlendirilebilir.

(7) Kurul üyelerinin ulaşım, konaklama ve diğ er zorunlu giderleri Bakanlıkça karşılanır.

(8) Kurulun çalışma usul ve esasları Daire Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Kurulun görevleri

MADDE 32- (1) Kurulun görevleri şunlardır:

a) Arabuluculuk hizmetlerine ilişkin temel ilkeler ile arabuluculuk meslek kurallarını belirlemek.

b) Arabuluculuk eğitime ve bu eğitimin sonunda yapılacak olan sınava ilişkin temel ilke ve standartları tespit etmek.

c) Arabulucuların denetimine ilişkin kuralları belirlemek.

ç) Bu Kanuna göre çıkarılması gereken ve Daire Başkanlığı tarafından hazırlanan yönetmelik taslaklarına, gerekirse değişiklik yaparak, son şeklini vermek.

- d) Eğitim kuruluşlarının eğitim izinlerini iptal etmek.
e) 20 nci maddenin ikinci fıkrası kapsamında arabulucunun sicilden silinmesine karar vermek,
f) Arabulucuların ödeyecekleri sicile kayıt ve yıllık kesenekleri tespit etmek.
g) Arabuluculuk Asgarî Ücret Tarifesini gerekiyorsa değişiklik yapmak suretiyle onaylamak.
ğ) Daire Başkanlığı tarafından yürütülecek faaliyetlerin etkinliğini artırmak üzere tavsiyelerde bulunmak.
h) Daire Başkanlığının yıllık faaliyet raporu ve plânı hakkında görüş bildirmek.
ı) Daire Başkanlığının faaliyet planında yer alan konularla ilgili kurum ve kuruluşların uygulamaya sağlayabileceği katkıları belirlemek.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Ceza Hükümleri

Gizliliğin ihlâli

MADDE 33- (1) 4 üncü maddedeki yükümlülüğe aykırı hareket ederek bir kişinin hukuken korunan menfaatinin zarar görmesine neden olan kişi altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçların soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlıdır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Son ve Geçici Hükümler

Kadrolar

MADDE 34- (1) Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolara ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulu Hakkında Kanun Hükümünde Kararnameye bağlı ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerin Adalet Bakanlığına ait bölümlerine eklenmiştir.

Yönetmelikler

MADDE 35- (1) Arabuluculuk eğitimi verecek eğitim kurumlarının nitelikleri ve denetlenmesi ile eğitimin içeriği ve standartları, arabuluculuk sicilinin düzenlenmesi ve arabulucularda aranacak koşullar, arabulucuların denetlenmesi ve izlenmesi ile bu Kanunun uygulanmasını gösterir diğer hususlar, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren dört ay içinde kuruluş ve teşkilatlanma tamamlanır.

(2) Kanunun 31 inci maddesinde öngörülen kurum ve kuruluşlar Kurulda görev yapacak temsilcileri Kanunun Resmi Gazete'de yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde Genel Müdürlüğe bildirir.

(3) Birinci fıkrada belirtilen kuruluş ve teşkilatlanmanın tamamlanmasından itibaren üç ay içinde Kurul toplanır.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler, Kurulun ilk toplantısından itibaren üç ay içinde çıkartılır.

Yürürlük

MADDE 36- (1) Bu Kanunun;
a) 27 ve 31 inci maddeleri ile geçici maddeleri Kanunun Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte,
b) Diğer hükümler ise yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 37- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

Uzlaşma suretiyle uyuşmazlıkların çözümü son yıllarda pek çok ülkenin kanun koyucularını meşgul etmektedir. Bunun nedeni, bu ülkelerde yargı yükünün ve yargı giderlerinin giderek artması, bunun sonucunda yargının yavaş işleyişi ve bunların getirdiği olumsuzlukların çözümüne yönelik arayışlardır. Uyuşmazlıkların dava yolu ile çözümü yerine, tarafların kendi iradeleri ile uzlaşarak uyuşmazlığa son vermeleri, toplumsal barışın korunması açısından tercih sebebi sayılmaktadır.

Alternatif uyuşmazlık çözümü, aslında yargı sistemi ile rekabet içinde olmadığı gibi, amaç yargıyı ortadan kaldırmak da değildir. Devlete ait olan yargı yetkisinin mutlak egemenliğine zarar vermeden uyuşmazlıkların daha basit ve kolay çözümü amaçlanmaktadır. Bu nedenle, hazırlanan Kanun, sadece tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri işlerden kaynaklanan hukuk uyuşmazlıklarında uygulanacaktır.

Uyuşmazlıkların uzlaşarak çözümü hakkında pek çok yöntem uygulanmaktadır. Bu yöntemlerden birisi de arabuluculuktur. 2002 yılında Birleşmiş Milletler Ticaret Komisyonu (Uncitral) tarafından Milletlerarası Ticari Arabuluculuğa İlişkin Model Kanun hazırlanmıştır. Bu düzenleme ile, Birleşmiş Milletler üyesi ülkeler tarafından arabuluculuk hakkında hazırlanacak kanunların mümkün olduğu kadar yeknesak olması amaçlanmıştır. 1998 yılından itibaren Avrupa Birliği içinde de uyuşmazlıkların uzlaşarak çözümü konusunda çalışmalar başlamıştır. 15 - 16 Ekim 1999 tarihinde Tampere'de düzenlenen Avrupa Birliği zirvesinde, üye devletler Avrupa'da adalete daha iyi erişime ilişkin olarak mahkeme dışı alternatif yöntemler oluşturmaya davet edilmiştir. Bu çalışmalar sonunda 2002 yılında hazırlanan Yeşil Kitap ile alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından birisi olan arabuluculuk hakkındaki ilkeler tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu sayede adalete daha iyi erişim sağlayacak alternatif uyuşmazlık çözümlerinin fark edilmesi, yasama faaliyetlerinin bu yönde gerçekleştirilmesi ve alternatif uyuşmazlık çözümlerine politik öncelik verilmesi amaçlanmıştır. Adalete erişim, Anayasamızın 36 ncı maddesi ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6. maddesinde güvence altına alınan temel bir haktır. Alternatif uyuşmazlık çözümleri ile taraflar uzlaştırma sürecine dahil olmakta ve kendi iradeleriyle uzlaşarak haklarına ulaşmaktadır. Alternatif uyuşmazlık çözümü bu yönüyle, devletin yargı yetkisi dışında uyuşmazlıkların çözümü konusunda vatandaşlarına sunduğu bir imkândır. Tarafların kendi aralarındaki uyuşmazlıkları her zaman uzlaşarak ve üçüncü kişilerin aracılığından faydalanarak çözümlenebilecekleri düşünülebilirse de; bu alanda da devletin düzenleme yapması bir gerekliliktir.

2004 yılında Avrupa Parlamentosu ve Konseyin, Hukuk ve Ticari Uyuşmazlıklarda Arabuluculuğun Belirli Yönlerine İlişkin Direktif Tasarısı, medenî ve ticarî konularda arabuluculuğa ilişkin hükümleri içermektedir. Bu teklif edilen Direktif Tasarısında, Avrupa Birliği içinde hakkın korunması ve temini bakımından üye ülkelerin zor ve karmaşık hukuk ve idare sistemi yerine, daha kolay ve daha basit biçimde uyuşmazlıkların uzlaşma ile çözümü amaçlanmıştır. Bu süreç içinde Avrupa Birliğine üye ülkelerde de alternatif uyuşmazlık çözümüne ilişkin kanunlar kabul edilmiş ve uygulamaya konulmuştur.

Alternatif uyuşmazlık çözümleri ceza ve idarî yargı alanında da kabul edilmektedir. Ancak özel hukuka ilişkin uyuşmazlıkların niteliği ve arabuluculuk yöntemlerinin de farklı olması nedeniyle, ceza ve idarî uyuşmazlıklardan ayrı olarak düzenlenmesinin isabetli olacağı düşünülmüştür. Öte yandan, bu yöndeki düzenlemenin Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu içinde yer alması düşünülebilir ise de genel bir kanunda bu hükümlerin yer alması yerine, ayrı bir kanun içinde düzenlenmesinin daha doğru bir yaklaşım biçimi olacağı sonucuna varılmıştır. Nitekim Avusturya, Almanya, Bulgaristan, Macaristan, Slovakya gibi ülkelerde de arabuluculuk ayrı kanunlarla düzenlenmiştir.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları sınırlı değildir. Her ülkeye ve sosyolojik gerçeklerine uygun alternatif uyuşmazlık çözümleri mevcuttur. Ancak, arabuluculuk, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleri içinde en yaygın ve başarılı olanıdır. Bu nedenle hazırlanan Kanun arabuluculuğa ilişkindir. Arabulucu, tarafların uzlaşarak seçtikleri üçüncü bir kişidir. Arabuluculuk süreci sonunda arabulucu bir karar vermez. Tarafsız arabulucu bilimsel yöntemlerle taraflar arasındaki iletişimi sağlayarak, uyuşmazlığın çözümünü mümkün kılmayı amaçlar.

Tarafları, arabulucuya hâkim yönlendirebileceği gibi, onlar, dava açmadan önce bu yola kendiliğinden de başvurabilirler. Yine arabulucuya başvuru konusunda çeşitli ülkelerde farklı çözüm yolları kabul edilmiştir. Bazı ülkelerde arabulucuya başvuru tamamen tarafların iradesine bırakılmıştır. Nitekim Fransa, Belçika, Avusturya, Bulgaristan, Macaristan'daki düzenlemeler de bu yöndedir. Diğer bir sistem, arabuluculuğun teşvik edilmesidir. İspanya, İtalya ve İngiltere'de durum böyledir. Başka bir sistem ise, dava açmadan önce mutlaka tarafların arabulucuya başvurma zorunluluğudur. Bazı uyuşmazlıklar için, Almanya ve Yunanistan'da bu yöntem benimsenmiştir. Arabuluculuğun ihtiyari olması nedeniyle, Kanunda, tarafların hiçbir zorlama olmaksızın kendi iradeleriyle bu yola başvurusu kabul edilmiştir.

27/01/2004 tarihli Bakan Olur'u ile oluşturulan Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı Komisyonunun kuruluş amaçları arasında da bu konuda çalışma yapılması yer almaktaydı. Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısının hazırlanması sırasında çeşitli çalışmalar yapıldıysa da konunun önemi ve daha uzun süre tartışılıp değerlendirilebilmesi için Adalet Bakanlığı tarafından 01/02/2007 tarihli Bakan Olur'u ile ayrı bir Komisyon oluşturulmuştur. Komisyon; Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ Başkanlığında (Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi), Hakkı DİNÇ (Yargıtay İkinci Hukuk Dairesi Başkanı), Mehmet KILIÇ (Yargıtay Onbirinci Hukuk Dairesi Üyesi), Harun KARA (Yargıtay Onüçüncü Hukuk Dairesi Üyesi), Hasan Yeni (Türkiye Noterler Birliği Başkanı), Niyazi GÜNEY (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürü), Prof. Dr. Süha TANRIVER (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi), Prof. Dr. Erdal TERCAN (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi), Av. Cengiz TUĞRAL (Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurul Üyesi), Doç. Dr. Halûk KONURALP (Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi), Doç. Dr. Ali Cem BUDAK (Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi), Doç. Dr. Muhammet ÖZEKES (Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi), Yusuf Solmaz BALO (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü Daire Başkanı), Zekeriya YILMAZ (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü Daire Başkanı), Dursun GENEL (Ankara 4. Aile Mahkemesi Hâkimi), Yrd. Doç. Dr. Murat ATALI (Telekomünikasyon Kurumu Kurul Üyesi), Yrd. Doç. Dr. Ali YEŞİLIRMAK (Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Görevlisi), Osman ÇALIŞKAN (Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü Tetkik Hâkimi), Bahadır YAKUT (Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü Tetkik Hâkimi), Hatice KARA (Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Tetkik Hâkimi), N. Şükran ÖZKAN (Çevre ve Orman Bakanlığı Hukuk Müşaviri), Ömer ELMAS (Türkiye Bankalar Birliği Hukuk Müşavirleri Kurulu Üyesi), Mustafa DÖNMEZ (TOBB Disiplin Kurulu Üyesi), Umut KOLCUOĞLU (Türkiye Sanayicileri ve İş Adamları Derneği temsilcisi), Eray Akdağ'dan (Türk Sanayicileri ve İş Adamları temsilcisi) oluşmuştur.

Tasarının hazırlanmasında Uncitral Model Kanun ve Avrupa Birliği Direktif Tasarısı dışında, Özel Hukukta Uyuşmazlık Çözümüne İlişkin Alternatif Usuller Hakkında Yeşil Kitap ile Avusturya Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuğa İlişkin Federal Kanun, Almanya'nın 1999 tarihinde yürürlüğe giren Baden Württemberg Uzlaşma Kanunu ile 2000 tarihli Bavyera Özel Hukukta Zorunlu Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Kanunu, Macaristan Arabuluculuk Kanunu ile son yıllarda kabul edilmeleri nedeniyle Bulgaristan ve Slovakya Arabuluculuk Kanunları çalışmada dikkate alınmıştır. Bu yazılı kaynaklar yanında, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, İtalya, İspanya, Kanada gibi ülkelerin uzmanlarıyla çeşitli zamanlarda toplantılar yapılmış ve yine Almanya, Hollanda ve Avusturya gibi ülkelerin uzmanları ve uygulamacılarıyla bir araya gelinerek mukayeseli hukuktaki gelişmeler izlenmiştir.

Arabuluculuk sürecinin desteklenmesi için, maddî hukuktaki sürelerin durmasına ilişkin bir düzenleme yapılması gereklidir. Bu amaçla, tarafların arabulucuya başvurmaları halinde, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin işlemeyeceği kabul edilmiştir.

Arabuluculuk faaliyetinin başarı ile sonuçlanabilmesi ve bu çözüm yoluna güven duyulabilmesi için, arabulucunun öncelikle tarafsız olması gerekir. Bu amaçla gerektiğinde arabulucunun reddi prosedürü düzenlenmiştir.

Arabulucuların iyi yetişebilmesi, iyi bir eğitim almalarını gerektirir. Bu konuda eğitim verecek kurumların, Adalet Bakanlığı'ndan izin alması, gerekli koşullara sahip

olmaları hâlinde arabulucuları eğitebilecekleri kabul edilmiştir.

Arabuluculuk faaliyeti sırasında tarafların ve arabulucunun edindiği bilgiler gizli tutulmalıdır. Arabuluculuk faaliyeti sırasında taraflarca ileri sürülen belge ve bilgilere, diğer yargı mercileri önünde, örneğin mahkemelerde ya da tahkimde dayanılmaz. Bunun nedeni arabuluculuk faaliyetine güven sağlanması ve verilen ödümlerin aleyhe kullanılmasının önlenmesidir. Bu belge ve bilgiler mahkemeler tarafından da istenemeyecektir.

Arabulucunun uyuşmazlığın çözümünde üstlendiği rolün önemi ve arabuluculuk yönteminin güvenilir olmasını sağlamak amacıyla, sadece eğitim almış ve sicile kayıtlı arabulucuların bu Kanuna göre arabuluculuk yapabilmeleri kabul edilmiştir.

Süreç içerisinde üstlenmiş olduğu görevin özel önemi ve ağırlığı gözetilerek arabulucunun seçimi, nitelikleri, hak ve yükümlülükleri ile ilgili olarak özel hükümler sevk edilmiştir. Aynı amaçla, arabulucuların bir sicile kaydedilmesi, denetlenmesi ve gerektiğinde sicilden silinmesi düzenlenmiştir.

Arabuluculuk faaliyeti sonunda uzlaşma sağlanması hâlinde taraflar bir uzlaşma belgesi düzenleyebilirler. Bu belge taraflar açısından bağlayıcı ve gerektiğinde icra edilebilir niteliktedir. Ancak tutanak düzenlenmesi tamamen tarafların iradesine tabidir.

Uyuşmazlıkların arabuluculuk yöntemiyle çözümü, uzun bir zaman içinde gerçek anlamda alternatif bir uyuşmazlık çözümü haline gelecektir. Bu amaçla öncelikle uyuşmazlıkların arabuluculuk yöntemiyle çözüm yolunun topluma tanıtılması, olumlu yönlerinin anlatılması gerekecektir. Bunun Adalet Bakanlığı içinde kurulacak Daire Başkanlığı tarafından yapılması doğru bulunmuştur. Başkanlığın uluslararası alanda toplantılar yapması, uygulamayı izlemesi, gerekli yasal değişiklikleri önermesi, anket çalışması yapması bu açıdan son derece önemlidir.

Arabuluculuğun özendirilmesi için tarafların imzaladıkları ve ilâm niteliğinde belge sayılan uzlaşma tutanağının damga vergisi ve harca tabi olmaması da kabul edilmiştir.

Arabuluculuk faaliyetinin düzenli yürütülebilmesi için ayrı bir teşkilatlanmaya gidilmiş, bu teşkilatlanma da Adalet Bakanlığı bünyesinde gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, arabuluculukla ilgili asıl görevler Bakanlık Hukuk İşleri Genel Müdürlüğüne bırakılarak, arabuluculuk faaliyetleri için ayrı bir Daire Başkanlığı kurulması öngörülmüştür. Bunun yanında yürütülecek faaliyete katılım ve objektifliğin sağlanabilmesi amacıyla, farklı kurum ve kuruluşlardan temsilcilerin katılacağı ayrı bir arabuluculuk kurulu oluşturulmuştur.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddede yer alan düzenleme ile, arabuluculuk kurumunun, hangi tür uyuşmazlıklarda ve hangi kayıtlı uygulanma alanı bulacağı hüküm altına alınmıştır. Her şeyden önce arabuluculuk kurumunun işlerlik kazanacağı alan, hukuk uyuşmazlıklarıdır. Öte yandan, anılan kurum, her tür hukuk uyuşmazlıklarında değil; ancak tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri, yani "sulh olmak suretiyle sona erdirebilecekleri hukuk uyuşmazlıkları" bağlamında uygulanma alanı bulacaktır. Bu durum karşısında, kamu düzenine ilişkin olan ve dolayısıyla tarafların üzerinde serbestçe tasarrufta bulunmasına olanak vermeyen hukukî ilişkilerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözüme kavuşturulmasında, arabuluculuk kurumuna müracaat edilemeyecektir.

MADDE 2- Maddede yer alan düzenleme ile, bu Kanun'un uygulanması bakımından belirleyici olan kavramlara ve kurumlara yüklenen anlam ve içeriğin ne olduğu açıklanmıştır. Kanunun uygulanması bakımından merkezî bir konumda bulunan "arabuluculuk" kavramına yüklenen anlam ve içerik, "uzlaştırma" kavramından temel farklılıklarına da işaret edilmek suretiyle tespit edilmiştir. Bu tanımlama çerçevesinde arabuluculuk, uyuşmazlık içine düşmüş olan tarafları konuşmak ve müzakerelerde bulunmak amacıyla bir araya getiren, birbirlerini anlamalarını ve bu suretle "kendi çözümlerini kendilerinin üretmelerini sağlamak" için aralarındaki iletişimi kolaylaştıran, uzman eğitimi almış, tümüyle bağımsız, tarafsız ve objektif bir konumda bulunan üçüncü kişinin katkısı ya da katılımıyla yürütülen, gönüllü yani ihtiyarî olarak işlerlik kazanan bir

uyuşmazlık çözüme yöntemidir. Bir başka ifade ile, arabulucu, uyuşmazlık hakkında herhangi bir karar veremez. Taraflara çözüm önerilerinde bulunamaz. O, sadece sistematik bir biçimde iletişim teknikleri uygulamak suretiyle, taraflar arasında iletişimin kurulmasını kolaylaştırır ve diyalog sürecinin işlerlik kazanmasına ve bunun canlı tutulmasına katkı sağlar; onlara rahat ve özgür bir müzakere ortamı yaratmak suretiyle, sorumlulukları tümüyle kendilerine ait olmak üzere kendi çözümlerini kendilerinin bulmasına yardımcı olur. Diğer bir anlatımla arabulucu, uyuşmazlığı bir karar vermek suretiyle çözmeyi değil; ikna ve telkin ile tarafların yeniden müzakerelere girişmelerine ve bir anlaşma sağlamalarına imkân veren bir ortamı oluşturmayı hedefler; o haklıyı veya haksızı bulmaya yahut belirlemeye yönelik olarak değil; tarafların her ikisinin de menfaatlerinin en uygun bir şekilde dengelenmesini öngören bir anlaşma zemininin bulunmasına çaba sarfederek uyuşmazlığın çözüme kavuşturulmasını gerçekleştirmeye çalışır.

Arabulucu, tarafların üzerinde anlaşabilecekleri noktaları, ortak paydaları tespit eder ve bu zemin üzerinde mutabakata varmalarına yönelik olarak faaliyet gösterir; taraflara çözüm önerisi geliştirip bunu onlara empoze edemez ve geliştirilen çözüm önerisi üzerinde anlaşmaya varmaları için onları zorlayamaz. Arabuluculuk görüşmelerinde tarafların birbirleri ile iletişim kurmaları ve bunun pekiştirilmesi ile birbirlerine ait menfaatleri ve ortak yönleri daha iyi anlamaları, hukukî durumlarındaki güçlü ve zayıf noktalar ile çözüme ulaşılmaması halinde doğabilecek sonuçları görmeleri ve somut duruma göre işlerlik kazanabilecek değişik çözüm seçeneklerini genel bir çerçevede üretip, değerlendirmeleri temin edilir. Arabuluculuk sürecinin işleyişinde ve sonucun elde edilmesinde tümüyle taraflar egemendir.

Arabuluculuk tanımlaması çerçevesinde, vurgulanması gereken bir diğer husus ise, taraflardan birisinin, uyuşmazlığın çözümü bağlamında sunmuş olduğu somut bir önerinin arabulucu tarafından karşı tarafa iletilmesinin, arabulucu tarafından çözüm önerisi geliştirilip diğer tarafa empoze edilmesi şeklinde yorumlanamayacağıdır. Yine bu çerçevede son olarak kaydedilmesi gereken diğer bir husus ise, arabuluculuk sürecinin, başından sonuna dek tümüyle ihtiyarî olarak işlerlik kazanan, gönüllü olarak uygulanma alanı bulan bir uyuşmazlık çözüme yöntemi olduğudur. Öneme binaen Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında da ihtiyarîlikten ne anlaşılması gerektiğine, açıkça bir düzenlemeye yer verilmek suretiyle işaret edilmiştir.

MADDE 3- Arabuluculuk yoluyla uyuşmazlık çözüme yönteminin en temel ilkeleri, iradî olma ve eşitlik ilkesidir. Bu ilkeler, arabuluculuk yoluyla uyuşmazlık çözüm yolunun niteliğinden kaynaklanmaktadır. Zira, devlet yargısı dışında, bu yola başvurmak, süreci yürütmek ve sonuçlandırmak bakımından gönüllü olmak bu yolun başarısını sağlamaktadır. Ayrıca, taraflar bu yola başvururken ve bu süreci yürütürken, eşit oldukları ve bunu hissettikleri ölçüde sürecin başarılı olması mümkündür.

Birinci fıkrada, arabuluculuk yolunun iradî olması ortaya konulmuştur. Taraflar, öncelikle uyuşmazlığı arabuluculuk yoluyla sonuçlandırmak konusunda anlaşmalıdırlar. Tarafların her ikisini veya birini, zorla bu sürecin içine dahil etmek mümkün değildir. Uyuşmazlığın devlet yargısına taşınmadan çözülmesi için, hem kanunî düzenlemelerle hem de uygulamada taraflar teşvik edilebilir, bunu cazip kılacak bazı tedbirler alınabilir. Nitekim bu düzenleme içinde de bu yönde bazı hükümlere yer verilmiştir. Ancak, tarafları buna mutlak anlamda zorlamak, bu yolun niteliğine tamamen aykırıdır. Bu yönde teşvik etmekle zorlamak arasındaki sınırın iyi çizilmesi gerekir. Şüphesiz bir uyuşmazlığı inatla sürdürmek veya çözümü zora sokmak için çaba gösteren tarafı engellemekte, tarafların dışında, kamunun da yararı vardır. Nitekim mahkeme önünde yapılan yargılamalarda da, kötü niyetle dava açan ya da dürüstlük kuralına aykırı davranan taraflar için bir takım yaptırımlar öngörülmüştür. Ancak, bu, ne olursa olsun mahkeme dışında çözüme zorlamak sonucu doğuramaz; aksi halde herkesin meşru vasıta ve yollardan hak arama özgürlüğüne sahip olduğu konusundaki Anayasa hükmüne aykırılık meydana gelir. Gönülsüz ve isteksiz, sırf mecbur bulunduğu için başlayan böyle bir süreçten başarılı sonuç da elde edilemez. Tarafı zorla masaya getirmek mümkün olsa da, zorla masada tutmak ve müzakere zemini yakalamak mümkün değildir. Ayrıca, gönülsüz yapılan bir anlaşma da kalıcı olmayacak, en azından uygulamasından bir çok sorun çıkacaktır. Taraflar,

sürecin iradî olması çerçevesinde, arabuluculuk faaliyetinin başlangıcında da sürecin hangi kapsamda ve nasıl yürütüleceğini belirleyebilirler. Arabuluculuk faaliyetinin iradî olmasının gereği olarak, tarafların başladıkları bu süreci devam ettirip ettirmemek konusunda da serbestileri söz konusudur. Taraflar istedikleri zaman bu süreçten çekilebilirler, onların artık bu yolla uyuşmazlığı çözmek istememelerini de kabul etmek gerekir. Bu sürecin nasıl sonuçlandırılacağı da taraflara bağlıdır. Uyuşmazlığı tamamen çözen bir anlaşmaya varılabileceği gibi, kısmen çözüme varılabilir veya farklı bir çözümle de arabuluculuk faaliyeti sonuçlandırılabilir. Yani, süreç her zaman uzlaşma ve anlaşmayla sonuçlandırılmak zorunda değildir. Bu, arabuluculuğun esnek yapısının da bir gereğidir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, arabuluculuk sürecinde tarafların eşitliği vurgulanmıştır. Taraflar, bu uyuşmazlık çözüm yoluna başvururken ve süreç boyunca eşit haklara sahiptir. Eşitlik, hemen her konuda, özellikle de uyuşmazlığın çözümünde öncelikle göz önünde tutulması gereken Anayasal bir ilkedir. Eşitlik hem yargılama yapılarak varılan çözüm yöntemlerinde hem de yargılama yapılmadan varılan çözüm yöntemlerinde ortak bir ilkedir. Ancak, her iki çözüm yönteminde uygulanması ve alanı belirli farklılıklar taşımaktadır. Bu farklılıklar, uyuşmazlık çözüm yönteminin niteliği ve tarafların bu yöntem içindeki konumlarından kaynaklanmaktadır. Kendisini diğer tarafla tam olarak eşit hissetmeyen veya kanunen böyle muamele görmeyen bir tarafın, uzlaşmasından değil, mecburen bir sonuca katlanmasından söz edilebilir. Kanun önünde eşit olma ve uyuşmazlık çözüm sürecinde eşit haklara sahip olma, bir uyuşmazlık hangi yolla çözülsün çözülsün gözetilmesi gereken bir ilkedir. Yargı organları önünde de uyuşmazlıklar çözülsün; eşitlik, adil yargılanma ve hukukî dinlenilme hakkının bir gereğidir. Aynı şekilde, silahların eşitliği ilkesi olarak da ifade edilen, yargılamada tarafların eşit hak ve imkânlarla sahip olması, her zaman göz önünde tutulmalıdır. Benzer bir durum arabuluculuk yoluyla uyuşmazlığın çözümünde de söz konusudur. Taraflardan birini dışlayarak veya ona daha az söz hakkı vererek varılan sonuçta, gerçek bir uzlaşmadan ya da anlaşmadan söz edilemez. Devlet yargısı önünde eşit olan tarafların, iradî olarak başlatıp yürüttükleri arabuluculuk sürecinde eşit olmaları düşünülemez. Fıkra bu durum çok açık ve tüm süreci kapsayacak şekilde vurgulanmıştır.

MADDE 4- Arabuluculuk konusunda gözetilmesi gereken ilkelerden biri de gizliliktir. Tarafların devlet yargısı dışında, arabuluculuk yoluyla uyuşmazlığı çözmek istemelerinin en önemli sebeplerinden biri, aralarındaki uyuşmazlığın üçüncü kişilerce bilinmesini istememeleridir. Mahkeme önünde yapılan yargılamada, özellikle duruşmaların aleni olması, temelini Anayasa'da bulan bir kuraldır, gizlilik istisnadır. Gizlilik, bazen tarafların mahkeme dışındaki uyuşmazlık çözüm yoluna başvurmalarındaki en önemli etken olabilir. Önemli ticarî ilişkileri olan iki tarafın, yüksek meblağlara varan bir konuda uyuşmazlık içinde olduklarını üçüncü kişilerin bilmesi, onların piyasadaki itibarlarını ve iş ilişkilerini etkileyebilir ya da iki taraf arasında sır niteliğindeki bir takım hususların kamuoyu önüne çıkması istenmeyebilir. Karşılıklı suçlamalarla yürütülen bir yargılamadan sonra, tarafların tekrar eski ilişkilerini sürdürmeleri mümkün değildir. Bununla birlikte, gizli ve sadece taraflar arasında kalan bir uyuşmazlık çözüm sürecinde, tarafların daha dikkatli davranması, birbirlerine zarar vermek yerine uyuşmazlığı çözmeye odaklanmaları mümkün olacaktır. Bu ise, çözümün daha kolay bulunmasına yardımcı olacağı gibi, duygusal tepkiler yerine kendi kontrollerinde mantikî çözüm arayışlarını mümkün kılacak, bundan sonra da ilişkilerin sürdürülmesine katkı sağlayacaktır. Gizlilik, tarafların kendi arasında söz konusu olduğu gibi, arabulucu bakımından da dikkat edilmesi gereken bir ilkedir. Ancak, her iki yönüyle de gizlilik tarafların iradelerine bağlıdır. Gizliliğe aykırı davranmanın yaptırımını da ayrıca düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, gizliliğin arabulucuya ilişkin yönü vurgulanmıştır. Arabulucu, kural olarak kendisine sunulan veya başka türlü elde ettiği bilgi ve belgeleri gizli tutmakla yükümlüdür. Ancak, taraflar, isterlerse bunun aksini kararlaştırabilirler; aksini kararlaştırma açık şekilde olmalı, arabulucu açık bir irade yoksa, yorumla bu sonuca varamamalıdır. Arabulucu, bir yönüyle kendisine başvuruyla uyuşmazlık konusunda tarafların sırdaşıdır. Tarafların kendisi ile paylaştığı bu sırları saklamak durumundadır. Bu yönüyle arabulucu, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişilerden

biri sayılacaktır ve kanunların öngördüğü çerçevede bir yargılamada tanıklıktan çekinme ya da kanunî bir zorunluluk olmadıkça sır saklama yükümlülüğü altında olacaktır. Arabulucunun bu yükümlülüğe uymaması durumunda, bu Kanunda belirtilen sicilden silinme veya cezaî yaptırımlara muhatap olma sonucu ile karşılaşması söz konusu olabileceği gibi, tarafların ayrıca arabulucunun hukukî sorumluluğu yoluna gitmesi de mümkündür.

Maddenin ikinci fıkrasında, gizliliğin taraflara ilişkin yönü vurgulanmıştır. Ancak, arabulucudan farklı olarak, taraflar bakımından gizliliğin ortaya çıkabilmesi için bu konuda açıkça anlaşmış olmaları gerekir. Taraflar arabuluculuk faaliyetinin gizliliği konusunda anlaşmamışlarsa, dürüstlük kuralı sınırlaması dışında, gizliliğe uymakla yükümlü değildirler. Şüphesiz, tarafların gizliliğe uymaları konusundaki sınırı çizmek bazen güç olabilir. Zira, taraflardan biri, kendisi ile ilgili olduğu ölçüde, zorunlu bazı sebeplerle diğer tarafla uyuşmazlığının az çok yansımaları olan hususları açıklamak durumunda kalabilir. Böyle durumlarda, açık ve diğer tarafa zarar veren bir ihlâl olup olmadığı iyi tespit edilmelidir. Gizlilik bozulmadan, diğer tarafla olan uyuşmazlık hakkında üçüncü kişilere bilgi verilmeden, uyuşmazlık konusu ile ilgili bazı işlemlerin yapılması, gizliliğin ihlâli anlamına gelmemelidir. Aksi halde, tarafların hareket alanı çok daraltılmış olur. Burada, tarafı, böyle bir açıklamaya zorlayan zorunluluk bulunup bulunmadığı, yapılan işlemin gizliliği gerçekten ihlâl edip etmediği önemlidir.

MADDE 5- Bu hüküm, gizlilikle ilgili maddenin devamı niteliğinde olup, daha özel ve sık karşılaşılabilecek bir durumu açıklığa kavuşturmaktadır. Çözümü için arabuluculuk yoluna başvurulmuş bir uyuşmazlık hakkında, daha sonra doğrudan veya dolaylı bir yargılama yapılabilir. Bu durum, tarafların arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmamalarından kaynaklanabileceği gibi, kısmî bir anlaşma sebebiyle de ortaya çıkabilir veya taraflar bu uyuşmazlık konusunda anlaşmış olabilirler, ancak bu uyuşmazlıkla bağlantılı başka uyuşmazlıklar ortaya çıkabilir.

Arabuluculuk konusundaki temel ilke olan gizlilik, tarafların aralarındaki uyuşmazlığın kendisinin, içeriğinin ve uyuşmazlık içinde kullanılan bilgi ve belgelerin de gizli kalmasını gerektirir. Bu gizliliğin korunacağına olan güven, tarafları arabulucuya başvurma konusunda daha fazla teşvik edecektir. Bu sebeple, maddede, gizlilik ilkesine ilişkin olarak arabuluculuk faaliyeti sırasındaki beyan, bilgi ve belgelerin kullanılmayacağı haller, kapsamı çizilerek belirtilmiş, böylece uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütler engellenmek istenmiştir. Bu madde, gizlilikle ilgili genel hükümden daha özel bir düzenlemeyi içermekte olup, tarafların gizlilik konusunu özel olarak kararlaştırmamış olmaları halinde dahi, maddede belirtilen beyan ve belgelere delil olarak dayanmanın ve delil olarak dikkate alınmasının önüne geçmektedir. Şüphesiz tarafların karşılıklı açık iradeleri ile bu beyan ve belgeler delil olarak kullanılabilir.

Maddenin birinci fıkrasında hangi beyan ve belgelerin, kimler tarafından, hangi kapsamda kullanılmayacağı belirtilmiştir. Söz konusu yasak, arabuluculuk faaliyetinin taraflarını, arabulucuyu, arabuluculuk faaliyetine katılmış olsun olmasın üçüncü kişileri kapsamaktadır. Bu yasak, uyuşmazlıkla ilgili doğrudan veya dolaylı bir yargılama sırasında geçerlidir. Ayrıca, yasağa dört bent halinde sayılan beyan ve belgeler dahil olup, bu beyan ve belgeler yargılamada delil olarak kullanılmayacağı gibi, bu konuda tanıklık da yapılamayacaktır. Bu maddenin kapsamına giren beyan ve belgeler şunlardır:

Tarafların arabuluculukla ilgili daveti veya bir tarafın arabuluculuk faaliyetine katılma isteği gizlilik kapsamındadır. Çünkü, taraflar, aralarındaki uyuşmazlığın daha sonra da olsa alenileşmesini ya da böyle bir yolla çözüm arayışı içinde olduklarının öğrenilmesini istemeyebilirler.

Uyuşmazlığın arabuluculuk yolu ile sona erdirilmesi için tarafça ileri sürülen görüşler ve teklifler de yasak kapsamındadır. Çünkü, taraflar daha sonra bu görüş ve tekliflerle bağlı olmayacaklarını bilmenin rahatlığıyla, özgür ve samimi bir ortamda uyuşmazlığı müzakere edip sonuçlandırmaya çalışacaklardır.

Bu konudaki diğer bir yasak, arabuluculuk faaliyeti esnasında, tarafça ileri sürülen öneriler veya herhangi bir vakıya veya iddianın kabulüdür. Burada da yukarıda açıklanan gerekçe yanında, diğer bir gerekçe de, tarafların arabuluculuk görüşmeleri sırasında kabul ettikleri vakıya ve iddialarla bağlı olmama yönündeki istekleridir. Yargılama dışında,

özgür bir müzakere ortamında kabul edilen vakıa ve iddialarla bağılı olacağını düşünen taraflar, çok dikkatli davranacaklar, tartışma ve görüşmede istenen samimiyet sağlanamayacaktır. Söylediklerinin daha sonra aleyhlerine kullanılma ihtimali, tarafların açık olmaması sonucunu doğuracaktır. Bu ise, arabuluculukta sağlıklı sonuç almaya engeldir.

Sadece arabuluculuk faaliyeti dolayısıyla hazırlanan belgeler de gizliliğe dahildir. Bu bent, niteliği gereği özel bir öneme sahiptir. Bu bentle, tarafların uyuşmazlık sebebiyle sahip oldukları ve delil olarak kullanılacak tüm belgeler değil, sadece arabuluculuk dolayısıyla hazırladıkları belgeler yasak kapsamında tutulmuştur. Aksi halde, arabuluculuk faaliyeti sonuçsuz kalıp yargı yoluna başvurulduğunda, delil kullanmak, bir sonuca varmak mümkün olamaz. Eğer taraflar arabulucuya başvurmadan önce bazı belge ve bilgilere sahiplerse, arabuluculuk faaliyeti söz konusu olmasa da bu tür belge ve bilgileri kullanabilecek durumdaysalar, sırf arabulucuya başvurmuş ve bu belgeleri orada da kullanmış olmaları, daha sonra yargılamada bu belgelere dayanmalarına engel teşkil etmez. Ancak, bazı belgeler daha önce mevcut olmayıp, sadece arabuluculuk sebebiyle hazırlanmışsa (örneğin, arabuluculuğun başında, tarafların bir takım ikrarları, müzakere sırasında ara sonuç olarak hazırlanan belge ya da tutanaktaki borç ikrarı ya da kusur oranını kabul gibi), bu belgeler daha sonra yargılama aşamasında kullanılamayacaktır.

İkinci fıkrada, tereddütleri gidermek için beyan veya belgenin şeklinin yasak bakımından bir öneme sahip olmadığı, belge veya beyanın şekline bakılmadan yasağın uygulanacağı belirtilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, taraflar dışında, mahkeme, hakem ve idarî makamlara yönelik olarak yasağın kapsamı belirtilerek, birinci fıkradaki bilgilerin açıklanmasının bu makamlar tarafından istenemeyeceği vurgulanmıştır. Bu yasağa rağmen, söz konusu beyan veya belgeler, taraflarca veya tarafların bilgisi dışında herhangi bir şekilde delil olarak sunulursa, hükme esas alınamayacaktır. Katı şekilde düzenlenen yasağa, iki temel istisna getirilmiştir. Bunlar, söz konusu bilgilerin kullanılmasının bir kanun hükmü tarafından emredilmesi ya da bunların arabuluculuk tutanağının uygulanması ve icrası için gerekli olmasıdır. Ancak, bu istisna da bir kanun hükmünün emri veya arabuluculuk tutanağının icrasının zorunlu kıldığı ölçüde geçerli olacaktır, gereksiz şekilde genişletilemeyecektir.

Dördüncü fıkrada, gizliliğin, amacına uygun olarak, doğrudan veya dolaylı her uyuşmazlık için geçerli olduğuna değinilmiştir. Yasağın geçerli olması için, arabuluculukta söz konusu olan uyuşmazlıkla, daha sonra ortaya çıkan hukuk davaları ve tahkimdeki uyuşmazlık konusunun aynı olması, örtüşmesi şart değildir. Böylece, yasağı dolaylı olarak delme yönünde kötü niyetli davranışların önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

Beşinci fıkrada, özellikle birinci fıkranın (ç) bendinde dolaylı olarak belirtilen husus, daha net şekilde açıklanmıştır. Birinci fıkrada belirtilen sınırlamalar saklı kalmakla birlikte, bir hukuk davasında ve tahkimde ileri sürülen caiz deliller, sırf arabuluculukta kullanılmış olmaları sebebiyle, kullanılamayacak hale gelmeyecektir. Yukarıda da belirtildiği üzere, arabuluculuk faaliyeti söz konusu olmasaydı dahi, taraflar bir delili ellerinde bulunduruyor veya elde edebiliyor ve aynı zamanda mahkeme veya tahkimdeki yargılamada o uyuşmazlık için caiz delil olarak kullanabiliyorsa, sırf daha önce bir arabuluculuk faaliyetinde kullanılması, delilin geçerliliğini etkilemeyecektir. Bu fıkranın diğer fıkralarla uyumlu şekilde değerlendirilmesi, diğer fıkraları aşan bir yoruma gidilmemesi gereklidir.

MADDE 6- Maddede resmî arabuluculuk unvanının hangi şartlarda kullanılabileceği belirtilmiştir. Taraflar, aralarındaki uyuşmazlığı çözmek için üzerinde anlaştıkları bir üçüncü kişiyi arabulucu olarak görevlendirebilirler. Ancak, bu kişiler arızî olarak arabuluculuk faaliyetini yerine getiriyorlarsa, bu unvanı resmî olarak kullanamazlar. Taraflar, eğer güveniyorlar ve uyuşmazlığın çözümünde yardımcı olacağına inanıyorlarsa, sicile kayıtlı olmayan, bu konuda eğitim almamış bir kimse üzerinde de arabulucu olarak anlaşabilirler. Ancak, arızî olarak ve tarafların isteğine uygun yürütülen bu faaliyet, o kimseye arabulucu sıfatını kazandırmaz ve bu Kanunda belirtilen yetkileri vermez. Sadece o uyuşmazlığa münhasır olarak faaliyette bulunabilir. Böyle bir arabuluculuk faaliyeti, bu Kanunda belirtilen diğer sonuçları da doğurmaz. Bir kimsenin arabulucu unvanını ve bu unvanın sağladığı hak ve yetkileri kullanabilmesi için, sicile kayıtlı olması gerekir. Ayrıca,

arabulucunun sicile kayıtlı arabulucu olduğunun anlaşılabilmesi için, arabuluculuk faaliyeti sırasında bu unvanını da açıkça belirtmesi aranmıştır. Zira, bu sayede arabulucunun faaliyeti takip ve kontrol edilebilecektir. Bu düzenleme ile arabuluculuk faaliyetinin bir güven ve düzen içinde yürütülmesi, karar verici konumda olmasa da, çözüme ulaşmada önemli rol oynayan, kendi başlarına çözüm üretemeyen taraflara yardımcı olan ve arabuluculuk kurumunun gelişmesi ve sağlıklı işlemesi bakımından çok önemli olan arabulucuların nitelik ve kalitesinin artırılması sağlanacaktır.

MADDE 7- Arabulucu, faaliyeti karşılığında ortaya çıkan masrafları ve ayrıca bu konudaki ücretini isteme hakkına sahiptir. Bunlar için arabulucunun avans istemesi de mümkündür. Maddenin birinci fıkrasında, arabulucunun bu hakkı açıkça belirtilmiştir.

İkinci fıkrada, arabulucunun, hazırlanacak Asgari Ücret Tarifesine göre ücretinin belirleneceği, ancak bunun aksinin de kararlaştırılabileceği açıklığa kavuşturulmuştur. Bu şekilde, ücretin belirsiz olması ve bu konuda sorunlar çıkması engellenmek istenmiştir. Taraflar, ücret ve avanstaki hangi ölçüde sorumlu olacaklarını kendileri de kararlaştırabilirler. Ancak, böyle bir kararlaştırma söz konusu değilse, ücret ve masraflara taraflar eşit şekilde katlanacaktır. Taraflar aksini kararlaştırmamışlarsa, ücret ve masrafa eşit katlanmaları arabuluculuğun amacına da uygundur. Zira, bu uyuşmazlık çözüm yolunda, bir tarafın kazanıp diğer tarafın kaybetmesi değil, her iki tarafın kazançlı çıkması ve ortak menfaatlerini korumaları amaçlanmaktadır.

Arabuluculuk faaliyetinin sağlıklı işlemesini ve arabulucuların sadece görev yaptıkları sorunla ilgilenmelerini sağlamak üzere, arabulucuların bu süreçle ilgili belirli kişileri tavsiye etme veya bu konuda aracılık karşılığında ücret almaları yasaklanmıştır. Bu yasağa aykırı işlemler batıl sayılacaktır.

MADDE 8- Maddede, arabuluculuk faaliyetinde özel öneme sahip olan, arabulucunun taraflarla iletişiminin genel çerçevesi düzenlenmiştir. Arabulucu, taraflardan her biri ile ayrı ayrı ya da her ikisiyle birlikte görüşebilir veya iletişim kurabilir. Bu görüşme ve iletişimin birlikte mi, ayrı ayrı mı gerçekleşeceği, yürütülen faaliyetin özelliği ve tarafların durumu ile ilgili olacaktır. Sadece görüşme değil, ondan daha geniş olan iletişim kurma ifadesine özellikle yer verilmiştir. Çünkü, sağlıklı iletişim, arabuluculuk yönteminin temelinde yatan anlayışı ifade etmektedir.

MADDE 9- Arabulucunun önemli bir yükümlülüğü, tarafsızlık ve işini özenle yapmasıdır. Birinci fıkrada bu durum açıkça belirtilmiştir. Arabuluculuk faaliyeti her iki tarafın güvenliğini korumayı gerekli kılmaktadır. Bu da ancak, arabulucunun iki tarafa eşit mesafede ve tarafsız kalması ile mümkündür; aksi halde, sürecin sağlıklı işlemesi söz konusu olamaz. Ayrıca, uyuşmazlık çözümünde arabulucu görevini özenle yürütmek durumundadır. Taraflar arasındaki iletişimin korunması, uyuşmazlığı çözecek ortamın yaratılması arabulucuya bağlıdır. Bu sebeple, arabulucu, bu özen yükümlülüğünü zedeleyecek, süreci zorlaştıracak tutum ve davranışlardan kaçınmak durumundadır. Arabuluculuk, kişilik özellikleri ve güvenin ön plana çıktığı bir görev olduğu için bizzat yerine getirilmek zorundadır; bu görevin yerine getirilmesi kısmen ya da tamamen başka kimseye bırakılamaz.

İkinci fıkrada, güven ortamının ve arabulucunun tarafsızlığının korunabilmesi için, özel bir vurgulama yapılmıştır. Eğer tarafsızlıktan şüpheli gerektiren bir durum ortaya çıkarsa, bu şüpheli gidermek de yine arabulucunun görevi olup, tarafları bilgilendirmekle yükümlüdür. Böylece herhangi bir yanlış anlama sebebiyle, sürecin kesilmesinin önüne geçilecek, iletişim korunacaktır. Bu, arabuluculukta şeffaflık anlayışının da bir gereğidir. Ancak, taraflar arabulucuya olan güvenlerini koruyorlarsa ve her ikisi de talep ederse, arabulucu görevini sürdürebilir.

Üçüncü fıkrada, ilk iki fıkranın devamı olarak, arabulucunun taraflara eşit davranma yükümlülüğü hüküm altına alınmıştır. Şüphesiz bu, arabuluculuk faaliyetinin doğal bir sonucu, tarafsızlığın ve arabuluculuğa hâkim olan ilkenin de bir gereğidir. Eşit davranma, yargılamadaki anlamıyla eşitlik değildir. Burada, taraflarla iletişimde ve uyuşmazlık çözüm sürecinin gerektirdiği anlamda eşitlik söz konusudur.

MADDE 10- Sicile kayıtlı olarak arabuluculuk faaliyetini yürüten ve bu unvanı kullanan arabulucu, yürüttüğü faaliyet konusunda önemli bilgi ve tecrübeye sahiptir. Bu sebeple arabulucu, tarafları faaliyetin başında aydınlatmakla yükümlüdür. Bu yükümlülük, arabuluculuğun esasları, sürecin işleme ve sonuçlarını kapsamaktadır. Faaliyet hakkında yeterince bilgi sahibi olan taraflar, bu süreci daha iyi kavrayacak ve bu faaliyet daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilecektir. Arabulucunun, aydınlatma yükümlülüğü, başlangıçta mutlak, ayrıca süreç içinde de gerekli durumlarda, bilgilendirme ve aydınlatma faaliyetinde bulunmalıdır. Özellikle, sürecin aksamaya başladığı anlarda ve durumlarda, bu daha da önemlidir. Zira, arabulucunun en önemli görevi, anlaşma zeminini korumak, tarafları masada tutmaktır.

MADDE 11- Bir çok faaliyet ve iş alanında olduğu gibi, arabulucu da, kayıtlı olduğu sicile giriş ve faaliyetini sürdürebilmek için aidat ödemekle yükümlü kılınmıştır. Bu, hem bir aidiyet anlamı taşımaktadır hem de bu alanda ortaya çıkacak gerekli giderlerin karşılanmasına yönelik kaynak meydana getirmektedir. Birinci fıkra, bu amaçla giriş ve yıllık aidat yükümlülüğünü düzenlemiştir.

Maddenin ikinci fıkrası, aidatların nerede toplanacağını düzenlemektedir. Arabuluculukla ilgili, sicil, kurul, denetim, gözetim, düzenleme işlemleri Adalet Bakanlığı nezdinde yürütüleceğinden, aidatların da Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu hesabında toplanıp nemalandırılması kabul edilmiştir.

Üçüncü fıkrada da, aidatlarla nemalarının sadece arabuluculukla ilgili kullanılmasını sağlamak üzere, Daire Başkanlığına tahsis olunacağı açıkça belirtilmiştir.

MADDE 12- Maddede, arabuluculuk faaliyetinin nasıl başlayacağı düzenlenmiştir. Taraflar, dava açmadan önce veya dava açtıktan sonra anlaşarak doğrudan kendileri bu yola başvurabilirler. Bunun için iki tarafın anlaşmış olmaları gerekli ve yeterlidir. Bunun dışında, bir dava açıldıktan sonra mahkeme de, tarafları arabulucuya başvurmak konusunda aydınlatıp, teşvik edebilir. Bir davanın başında veya yargılamanın ilerleyen aşamalarında, taraflar arasındaki uyuşmazlık konuları iyice belirlendikten sonra, özellikle tarafların çok az konuda uyuşmazlık içinde oldukları ya da belirli bir anlaşma zemini bulunduğu tespit edilirse, mahkemenin, tarafları bu yola teşviki yararlı olacaktır. Hâkimlerin, yargılamanın değişik aşamalarında, uzlaşabilecekleri kanaatine varmaları halinde, taraflara bu şansı vermeleri ve teşvik etmeleri doğrudur.

Arabuluculuk faaliyetinin, sadece taraflardan birinin tek taraflı iradesi ile yürütülmesi mümkün değildir, iki taraf bu yönde ortak iradeye sahip olmalıdır. İkinci fıkrada, sürecin başlaması bu çerçevede açıklanmaktadır. Bir uyuşmazlığın arabulucu yardımıyla çözümü için, taraflardan birisi teklifte bulunabilir; bu teklif karşı tarafça da kabul edilirse, arabuluculuk faaliyeti başlamış olur.

İki taraf ortak bir şekilde süreci başlatmamış olabilir; sadece taraflardan birisinin teklifte bulunması söz konusu ise, diğer tarafın bu teklife cevabı beklenecektir. Karşı taraf, teklifin kendisine ulaşmasından itibaren otuz gün içinde olumlu cevap vermezse, teklifi reddetmiş sayılacaktır. Ancak, taraflar anlaşarak bu süreyi kısaltabilecekleri gibi daha da uzatabilirler.

MADDE 13- Maddede arabulucunun seçim yöntemi ve sayısı düzenlenmiştir. Birinci fıkrada, arabulucunun nasıl seçileceği belirtilmiştir. Taraflar, arabulucunun bir üçüncü kişi ya da kurum tarafından seçimi gibi başka bir usül belirtmemişlerse, arabulucu veya arabulucuları birlikte seçeceklerdir.

İkinci fıkra gereğince, faaliyeti yürütecek arabulucu bir kişi olacaktır. Ancak, taraflar aksini kararlaştırarak, daha fazla arabulucu görevlendirebilirler. Özellikle uyuşmazlığın birden fazla uzmanlık alanını gerektirmesi veya çok kapsamlı olması durumunda buna ihtiyaç olabilir.

MADDE 14- Maddede arabuluculuk faaliyetinin nasıl ve hangi usülle yürütüleceği belirtilmiştir. Bu çerçevede, arabulucu kendisi seçildikten sonra, tarafları, mümkün olan en kısa sürede ilk toplantıya davet edecektir.

Arabuluculuk, niteliği gereği esnek bir yapıya sahiptir. Bu sebeple katı ve sıkı kurallara bağlı değildir. Bunun sonucu olarak da, taraflar, arabuluculuk faaliyetinin nasıl yürütüleceğini ve izlenecek usûlü serbestçe kararlaştırabilirler.

Taraflar, bu faaliyetin nasıl yürütüleceğini önceden veya bu faaliyetin başında kararlaştırmamış olabilirler. Bu durumda arabulucu, öncelikle uyuşmazlığın niteliği ve tarafların bu konudaki isteklerini dikkate alacak, ayrıca, uyuşmazlığın kolay ve çabuk çözümünü sağlayacak bir yol izleyecektir.

MADDE 15- Bir uyuşmazlığın çözümü için, ister yargı yoluna ister yargı dışında bir yola başvurulmuş olsun, bir hak kaybının doğmaması açısından, bunun sürelerle etkisi önem taşımaktadır. Bu konudaki tereddüt ve yanlışlıkların önüne geçmek için, arabuluculuk faaliyetinin başlamasının sürelerle etkisi ayrıca düzenlenmiştir. Bu çerçevede dava açılmadan önce veya sonra arabulucuya başvuru konusunda bir ayırım yapılmıştır.

Birinci fıkrada, dava açılmadan önce arabulucuya başvurunun sürelerle etkisi belirtilmiştir. Arabuluculuk faaliyetinin başlaması ile zamanaşımı ve arabuluculuğun konusu olan hak ve taleplerin ileri sürülmesine ilişkin süreler duracaktır. Yani, bu faaliyetin başlaması, süreleri durdurma yönünde bir etki doğuracaktır. Sürenin durmasını sağlayan başlangıç anı olarak da, arabulucunun tarafları ilk toplantıya davet etmesi üzerine, arabulucu ile tarafların bu faaliyeti sürdürme konusunda vardıkları anlaşmayı tutanakla belgelendirdikleri an esas alınmıştır.

İkinci fıkrada, dava açıldıktan sonra arabulucuya başvurunun sürelerle etkisi ayrıca düzenlenmiştir. Arabulucuya başvuru davetinin, taraflarca kabulü veya tarafların dava esnasında bu konuda anlaşmaları halinde, mahkemenin arabulucuya başvuru için süre verdiği andan itibaren, birinci fıkradaki süreler duracaktır.

MADDE 16- Maddede, arabuluculuk faaliyetinin hangi hallerde sonuçlanmış sayılacağı, bunun şekli ve sonuçları belirtilmiştir.

Birinci fıkrada, dört halde arabuluculuk faaliyetinin sona erdiği kabul edilmektedir. Buna göre, taraflar arabulucu tutanağını imzalarlarsa; taraflara da danıştıktan sonra, arabulucu bu faaliyet için artık çaba harcamanın gereksiz olduğunu tespit ederse; taraflardan biri, karşı tarafa ya da arabulucuya bu faaliyetten çekildiğini bildirirse veya taraflar anlaşarak bu süreci sona erdirirlerse, arabuluculuk faaliyeti son bulacaktır.

Arabuluculuk faaliyeti sona erdiğinde, arabulucu bunu bir tutanakla belgelendirecektir. Böylece, arabuluculuk faaliyetinin sona erip ermediği veya ne zaman sona erdiği konusunda bir tereddüt doğmayacaktır. Bu tutanakta, tarafların anlaşmış oldukları ya da anlaşamadıkları veya arabuluculuk faaliyetinin nasıl sonuçlandığı belirtilecek; tutanağın altı, arabulucu, taraf veya vekillerince imzalanacaktır.

Bu tutanağın asıl fonksiyonu, sürecin sona erdiğini belgelendirmesidir. Bunun dışında tutanakta yer alacak diğer hususları taraflar serbestçe kararlaştırabilirler. Zira, taraflar, fazla bir ayrıntıya yer vermek istemeyebilirler, faaliyetin gizli kalmasını arzu edebilirler. Ancak taraflar, eğer isterlerse daha ayrıntılı ve içeriğini kendilerinin belirlediği bir tutanak düzenleyebilirler. Arabulucu da, düzenlenecek tutanak, bunun içeriği ve sonuçları hakkında tarafları bilgilendirecektir. Bu sayede, tutanağı nasıl düzenleyecekleri konusunda taraflar daha sağlıklı karar verebileceklerdir.

Dördüncü fıkrada, özellikle daha sonra ortaya çıkacak tereddütlerin giderilmesi ve arabuluculuk faaliyetinin belgelendirilebilmesi için, arabulucuya belge saklama yükümlülüğü yüklenmiştir. Saklanacak belgeler, arabulucuya başvuru bildirim, arabulucuya tevdi edilen belgelerin asıl veya kopyaları ile faaliyetin sonunda tutulan tutanaktır. Arabulucu, bu belgeleri bir dosya halinde beş yıl süre ile saklamalıdır. Beş yıllık süre, faaliyet sonunda tutanağın düzenlendiği tarihten başlayacaktır.

MADDE 17- Maddede, arabuluculuk faaliyetinin sonunda bir uzlaşmaya varılması halinde, bu uzlaşmanın kapsamı, şekli ve sonuçları düzenlenmiştir.

Arabuluculuk faaliyetinin niteliği gereği, uzlaşmaya varılması halinde de sıkı kurallara konulmamıştır. Uzlaşmanın kapsamı ve şekli, taraflarca serbestçe kararlaştırılabilir.

Arabuluculuğun uzlaşma ile sonuçlanması halinde, faaliyetin sonunda tutulan tutanak bir uzlaşma belgesi niteliğindedir. Bu belge, bir önceki maddeye uygun olarak,

arabulucu, taraflar veya vekillerince imzalanacaktır. Uzlaşma belgesi, bir mahkeme hükmü niteliğinde olmamakla birlikte, cebri icra bakımından ilâm niteliğinde belgelerden sayılmıştır. Ancak bunun için, uzlaşma tutanağının içerik itibarıyla cebri icraya elverişli olması gerekir; aksi halde belge ilâm niteliğini kazanmayacaktır. Bunun yanında, sadece tarafların uzlaştıklarını belirtip içeriğinde başkaca bir hususa yer verilmemiş uzlaşma tutanakları da, işin mahiyeti gereği ilâm niteliğinde sayılamaz. Çünkü, bu tür uzlaşma tutanaklarında, uzlaşılan husus ve tarafların ne konuda uzlaştığı belli olmamaktadır. Bunun da, belgenin ilâm niteliğinde sayılması için yeterli olmayacağı açıktır. Bunun dışında, uzlaşma tutanağının ilâm niteliğinde belge sayılması için ayrıca notere onaylatılması zorunlu değildir. Fakat, taraflar daha sonra çıkabilecek tartışmaları ortadan kaldırmak için düzenledikleri uzlaşma belgesini, notere onaylatabilirler. Böyle bir durumda hazırlanacak belge, damga vergisi ve harçtan muaftır. Bu muafiyet, sadece belgeye resmîyet kazandırılması durumları için söz konusu olup, eğer ileride dava veya takip yapmak zorunluluğu ortaya çıkarsa, dava ve icra harçlarından muafiyet anlamına gelmemektedir.

Tarafların uzlaşmaları halinde bir çok durumda, bu uzlaşmanın yerine getirilmesi, uygulanması da gerekecektir. Bu çerçevede icra takibi gibi genel hukukî yollara başvurulması mümkündür ya da taraflar kendileri bu uzlaşmanın gereklerini yerine getirebilirler. Ancak, bu yollara başvurma dışında, üçüncü kişi aracılığıyla uzlaşmanın uygulanması istenebilir. Bu durumda, arabulucu, uzlaşmanın uygulanması ile de görevlendirilebilir. Bu hükümle, arabulucuya böyle bir görev de verildiğinde, bunun arabuluculuğun kapsamı dışında kalıp kalmayacağı, özellikle arabulucunun görevi ile bağdaşıp bağdaşmayacağı konusundaki tereddütler giderilmek istenmiştir. Bunun yanında, arabuluculuk müzakereleri sırasında görev yapan kişi, sorunu tüm yönleri ile bildiğinden, uygulanmasını bir başkasına göre daha iyi ve tarafların amacına uygun şekilde gerçekleştirebilir.

MADDE 18- Arabuluculuk sicilinin getirilmesiyle hedeflenen amaç, arabuluculuk unvanı ve bu unvandan kaynaklanan yetkilerin kullanımını belli bir düzene bağlamak ve arabulucuların denetlenebilmesini mümkün kılmaktır.

Arabulucular sicilini tutma ve güncelleme görevi Adalet Bakanlığına verilmiştir. Böylece, Türkiye düzeyinde tutulacak tek sicille bütün arabuluculara ilişkin kayıtlar bir arada bulunacaktır. Ayrıca bu sicil ve yine bu maddeye göre çıkarılacak yönetmelikte belirlenecek esaslar çerçevesindeki bilgilerin, internet ortamında genel erişime açık şekilde bulundurulmasıyla da arabulucuların bilgilerine ulaşmak isteyenlere de kolaylık sağlanmış olacaktır.

MADDE 19- Maddeyle arabuluculuk yapabilmenin koşulları belirlenmiştir. İkinci fıkranın (ç) bendinde arabuluculuk eğitiminin tamamlanması sicile kayıt şartı olarak düzenlenmekle, 21 inci maddedeki arabuluculuk eğitiminin ön koşulu olan dört yıllık lisans öğrenimi yapmış olma koşulu da sicile kayıt şartları arasında ayrıca sayılmasa da, arabuluculuk yapabilmenin aslı koşulları arasına alınmış olmaktadır.

MADDE 20- Maddenin birinci fıkrasında, arabuluculuk için aranan koşulları taşımadığı hâlde sicile kaydedilen veya daha sonra bu koşulları kaybeden arabulucunun kaydının silinmesi hâli düzenlenmiştir. Buna göre, 19 uncu maddede yazılı koşulların tamamını taşımadığı halde, arabulucular siciline kaydedilmiş olan kişinin bu durumunun anlaşılması üzerine, ilgilinin adı sicilden silinecektir. Ayrıca, bir arabulucunun Türk vatandaşlığını kaybetmesi, fiil ehliyetini kaybetmesi veya kısıtlanması halinde ya da (c) bendi kapsamında bir suçtan mahkûm olup mahkûmiyet kararının kesinleşmesi halinde sicil kaydı silinecektir.

Maddenin ikinci fıkrasında, kanunun öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmediği tespit edilen ve yazılı olarak uyarılmasına rağmen uyarının gereğini yerine getirmeyen arabulucunun adının sicilden silinebileceği düzenlenmiştir. Bu fıkra hükmü özellikle 4, 9 ve 10 uncu maddelerdeki yükümlülüklerin yerine getirilmediğinin tespit edilmesi ve aidat ödeme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde önem kazanmaktadır. Buna göre, arabulucu, arabuluculuk faaliyeti çerçevesinde, kendisine sunulan veya diğer bir şekilde

elde ettiği bilgi ve belgeleri gizli tutma yükümlülüğünü yerine getirmemişse, görevini özenle, tarafsız bir biçimde sürdürmemişse, tarafları arabuluculuğun esasları, süreci ve sonuçları hakkında gerektiği gibi aydınlatmamışsa ve yapılan yazılı uyarıya rağmen bu tür yükümlülüklerini yerine getirmemeyi sürdürmüşse ve özellikle bu tür davranışlar birden çok arabuluculuk faaliyetine ilişkin olarak tespit edilmişse, savunması alındıktan sonra söz konusu fiillerin sabit sayılması halinde sicilden silinebilecektir.

Maddenin üçüncü fıkrasında arabulucunun kendi isteğiyle sicilden kaydını sildirmesi; yani, arabuluculuk faaliyetini sürekli olarak terk etmesi düzenlenmiştir. Bu kurala göre, arabulucular sicilinde kayıtlı olan bir kişi, bu faaliyetini her zaman sora erdirebilecektir. Ancak, arabuluculuğu terk eden kimse 16 ncı madde gereği saklamakla yükümlü olduğu tutanak ve belgeleri öngörülen süre sonuna kadar muhafaza etmek zorundadır.

MADDE 21- Arabuluculuk faaliyetinin belirli bir mesleki yeterlilik taşıyan kişiler tarafından yürütülmesi gereklidir. Karşılaştırmalı hukuktaki örneklerde, bu konuda gerekli eğitim için temel hukuk bilgileri yanında iletişim teknikleri, müzakere ve uyuşmazlık çözüm yöntemleri ve genel psikoloji alanlarını kapsadığı görülmektedir. Hukuk lisans diplomasına sahip olan kişiler bakımından, temel hukuk bilgilerinin arabuluculuk eğitimi sırasında tekrar edilmesine gerek bulunmamaktadır.

MADDE 22- Arabuluculuk eğitimi verecek kuruluşların, eğitim altyapısına ve arzu edilen kaliteye sahip olmalarının sağlanması için, bu kuruluşların Bakanlık iznine tâbi tutulması gereklidir. Bu iznin en çok üç yıl için verilmesi ve süre sonunda yine Bakanlığa yapılacak başvurunun incelenmesinden sonra, uzatılabilmesi öngörülmüştür.

MADDE 23- Arabuluculuk eğitimi veren kuruluşların aldıkları iznin uzatılmasının hangi süre içinde, nasıl talep edileceği ve ne kadar uzatılacağı maddede düzenlenmiştir.

MADDE 24- Arabuluculuk faaliyetini yürütme yetkisi, arabuluculuk eğitimi veren kuruluşlardan alınan "arabuluculuk yetki belgesi" ile kazanılacak; 18 ve devamı maddelerde düzenlenen, arabulucular siciline ancak bu yetki belgesine sahip olan kişiler kaydedilebilecektir. Arabuluculuğun, bu Kanun anlamında arabuluculuk sayılabilmesi ve Kanundaki sonuçları doğurabilmesi için, listeye kayıtlı olma ve belge alma zorunluluğu getirilmiştir. Ancak, bu zorunluluk, listeye kayıtlı olmayan kişilerin taraflarca seçilmesi halinde, uzlaşma sürecinde yer almalarına engel teşkil etmemektedir.

MADDE 25- Bu maddede eğitim faaliyetlerinin her yıl Ocak ayında Daire Başkanlığına bir rapor hâlinde sunulması öngörülmüştür. Bununla eğitim kuruluşlarının faaliyetlerinin denetlenmesi ve izlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 26- Arabuluculuk eğitim kuruluşlarının Başkanlığın iznine tabi tutulması ve iznin süreye tabi tutulması kuralları ile paralel olarak, eğitim kuruluşlarının Başkanlığa düzenli olarak bilgi vermeleri ve eğitim kuruluşunun yeterliliğini kaybettiğinin tespiti halinde verilen iznin iptali öngörülmüştür. Bu düzenlemeyle arabuluculuk eğitimi veren kuruluşların eğitim kalitesinin korunması amaçlanmıştır.

MADDE 27- Maddeyle, Kanunda öngörülen görevleri yerine getirmek üzere Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Arabuluculuk Daire Başkanlığı kurulmakta ve yine arabuluculuk hizmetlerine ilişkin temel kararları almak üzere bir Arabuluculuk Kurulu oluşturulmaktadır.

MADDE 28- Maddede, arabuluculuk hizmetlerinin, Adalet Bakanlığı merkez teşkilâtında Arabuluculuk Daire Başkanlığı tarafından yürütüleceği belirtilmektedir.

MADDE 29- Maddede, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan Arabuluculuk Daire Başkanlığının oluşumu düzenlenmektedir.

MADDE 30- Maddede, Arabuluculuk Daire Başkanlığının görevleri düzenlenmektedir. Buna göre Başkanlık, arabuluculuk hizmetlerinin düzenli ve verimli olarak yürütülmesini sağlamak, arabuluculukla ilgili yayın yapmak, bu konudaki bilimsel çalışmaları teşvik etmek ve desteklemek, Danışma Kurulunun çalışması ile ilgili her türlü karar ve işlemi yürütmek ve görevleri ile ilgili bakanlık, diğer kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan vakıf ve dernekler ile uygun görülen gönüllü gerçek ve tüzel kişilerle işbirliği yapmak, arabuluculuk kurumunun tanıtımını yapmak, bu konuda kamuoyunu bilgilendirmek, ulusal ve uluslararası kongre, sempozyum ve seminer gibi bilimsel organizasyonları düzenlemek veya desteklemek, Ülke genelinde arabuluculuk uygulamalarını izlemek, ilgili istatistikleri tutmak ve yayımlamak, arabuluculuk eğitimi verecek kuruluşlar tarafından bu amaçla yapılan başvuru ile sicildeki kaydın geçerlilik süresinin uzatılması talebini karara bağlamak, eğitim kuruluşuna verilmiş olan iznin iptaline karar vermek, arabuluculuk eğitimi verecek eğitim kuruluşlarını listelemek ve elektronik ortamda yayımlamak, arabulucu sicilini tutmak, sicile kayıt taleplerini karara bağlamak, sicilden silinmeye karar vermek ve bu sicilde yer alan kişilere ilişkin bilgileri elektronik ortamda duyurmak, denetim görevlileri aracılığıyla arabulucuların denetimini yapmak, arabulucular tarafından arabuluculuk hizmetlerinin sonucunda düzenlenen belgelerinin kayıtlarını tutmak ve birer örneklerini saklamak, görev alanına giren kanun ve düzenleyici işlemler hakkında inceleme ve araştırma yaparak Genel Müdürlüğe öneride bulunmak, yıllık faaliyet raporunu ve izleyen yıl faaliyet planını hazırlayarak Danışma Kurulunun bilgisine sunmak, Yıllık Arabuluculuk Asgarî Ücret Tarifesini hazırlamak ve Arabulucuların ödeyecekleri kayıt ve yıllık aidatları tahsil etmekle görevlidir.

MADDE 31- Maddede, Arabuluculuk Kurulunun oluşumu ile toplantısına ilişkin esas ve usuller düzenlenmektedir. Arabuluculuk Kurulunda yargının farklı alanlarında doğrudan veya dolaylı biçimde görev alan meslek kuruluşları ve kamu kurumlarından temsilci atanması sağlanarak Kanunda öngörülen görevlerin yerine getirilmesinde bir denge kurulmak suretiyle objektifliğin sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 32- Maddede, Arabuluculuk Kurulunun görevleri düzenlenmektedir. Buna göre Arabuluculuk Kurulu, arabuluculuk hizmetlerine ilişkin temel ilkeler ile arabuluculuk meslek kurallarını belirlemek, arabuluculuk eğitime ve bu eğitimin sonunda yapılacak olan sınava ilişkin temel ilke ve standartları tespit etmek, arabulucuların denetimine ilişkin kuralları belirlemek, bu Kanuna göre çıkarılması gereken ve Başkanlık tarafından hazırlanan yönetmelik taslaklarına, gerekirse değişiklik yaparak, son şeklini vermek, arabulucuların ödeyecekleri sicile kayıt ve yıllık kesenekleri tahsil etmek, arabuluculuk Asgarî Ücret Tarifesini gerekiyorsa değişiklik yapmak suretiyle onaylamak, başkanlık tarafından yürütecek faaliyetlerin etkinliğini artırmak üzere tavsiyelerde bulunmak, Başkanlığın yıllık faaliyet raporu ve plânı hakkında görüş bildirmek ve Başkanlığın faaliyet planında yer alan konularla ilgili kurum ve kuruluşların uygulamaya sağlayabileceği katkıları belirlemekle görevlidir.

MADDE 33- Maddede Kanununun 4 üncü maddesinde düzenlenen gizlilik kuralına aykırılık suç olarak tanımlanmış ve bu suç bir zarar suçu şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca suçun soruşturulması ve kovuşturulması genel hükümlerden farklı olarak şikâyete bağlı kılınmıştır.

MADDE 34- Maddede, arabuluculuk yolu ile hukuk uyuşmazlıklarının çözümü sisteminin çalışmasında, görev alacak Bakanlık bünyesindeki personel için ihdas edilen kadroların, sistem içindeki ihtiyacını karşılayacak düzenleme yapılmıştır.

MADDE 35- Kanunda olabildiğince genel düzenlemeler yapılmış ve sistemin ruhuna uygun bir işleyiş kazanabilmesi için arabuluculuk eğitimi verecek eğitim kuruluşlarının nitelikleri, denetlenmesi, eğitimin içeriği ve standartları arabuluculuk sicilinin düzenlenmesi ve arabulucularda aranacak nitelikler, arabulucuların denetlenmesi ve izlenmesi ile Kanunun uygulanmasında gerekli olacak diğer hususların çıkarılacak

yönetmeliklerde düzenlenmesi öngörülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 1- Kanunun Resmî Gazetede yayımlanması tarihinden itibaren dört ay içinde kuruluş ve teşkilatlanma tamamlanacaktır.

Kanunun 31 inci maddesinde öngörülen Arabuluculuk Kurulunun oluşmasında temsilci bulundurması gereken kuruluşlar, Kurulun bir an evvel oluşmasını sağlamak üzere, Kanunun Resmî Gazetede yayımlanması tarihinden itibaren iki ay içinde temsilcilerini kendiliklerinden Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğüne bildirmekle görevlendirilmiştir.

Kanunun düzenlemesine göre oluşacak Arabuluculuk Kurulunun teşekkülünde gecikmenin önlenmesi ve sistemin planlı bir şekilde çalışmaya başlayabilmesi amacı ile Kurul, ilk toplantısını kuruluş ve teşkilatlanmasını tamamlamasından itibaren üç ay içinde yapacaktır.

GEÇİCİ MADDE 2- Kanunun bütünü ile bir anda işler hale gelmesi mümkün olmayacağından, Kanunda öngörülen yönetmeliklerin, Kurulun ilk toplantısından itibaren üç ay içinde çıkartılması öngörülmüştür.

MADDE 36- Kanunun amacına uygun şekilde yapılanmasını sağlamak üzere 27 ve 31 inci maddeleri ile Geçici Maddeleri Resmî Gazetede yayımı tarihinde, diğer maddeleri ise yayımı tarihinden bir yıl sonra yürürlüğe gireceği düzenlenmektedir.

MADDE 37- Kanunun yürütme maddesidir.